
National strategi for forebyggelse af **ulykker og katastrofer**

Udarbejdet af:

Beredskabsstyrelsen

Datavej 16

3460 Birkerød

Telefon 45 90 60 00

E-mail: brs@brs.dk

www.brs.dk

Fotos og illustrationer:

Forside: Colourbox

Side 5: Colourbox (venstre og midten),

Christian V. Cortsen (højre)

Side 7: Colourbox

Side 9: Colourbox

Side 11: Kenneth Meyer

Side 13: Beredskabsstyrelsen

Side 14: Aalborg Kommune (øverst),

Slagelse Kommune (nederst)

Side 15: Det Kriminalpræventive Råd
(øverst), Region Nordjylland (midten),

Beredskabsstyrelsen (nederst)

Side 17: Beredskabsstyrelsen

Side 20: Colourbox

December 2016

National strategi for forebyggelse af ulykker og katastrofer

Færre døde og tilskadekomne og færre udgifter til skader i forbindelse med brande, stærke storme og oversvømmelser

Øget risikobevidsthed og mere handlekraft, selvhjulpenhed og hjælpsomhed i befolkningen før, under og efter alvorlige ulykker og katastrofer

National strategi for forebyggelse af ulykker og katastrofer

Borgere, foreninger, organisationer, virksomheder og myndigheder gør allerede meget for at forebygge alvorlige ulykker, men vi bør være opmærksomme på, at risikobilledet er under stadig forandring. Nogle hændelsestyper oplever vi færre af, mens andre ser ud til at blive hyppigere eller voldsommere, og vi bliver stillet over for nye eller ændrede trusler. Det betyder, at der også vil være et voksende behov for mere viden og kapacitetsudvikling, der kan sikre, at vi er i stand til at forebygge ulykker og katastrofer.

De udfordringer, vi står overfor nu og i fremtiden, bliver stadig mere komplekse (klima, folkevandringer, terrortrusler m.v.). Der er derfor behov for et øget tværgående fokus på samfundets sårbarhed. Vi ser bl.a., at risikoen for ekstreme vejrphenomener er stigende. De seneste år har vi oplevet, hvad stærke storme, oversvømmelser fra havet og skybrud kan medføre af skader og tab af ejendom – både for den enkelte borger og for samfundet som

helhed. Feks. måtte forsikringsselskaberne efter skybruddet over København i juli 2011 udbetale omkring 6 mia. kr. i erstatninger, hvilket gjorde hændelsen til den dyreste vejrskade i Europa det år.

Ud over ekstreme vejrphenomener peges der i Beredskabsstyrelsens rapport Nationalt Risikobillede bl.a. på risici fra smitsomme sygdomme, store transport- og industriulykker samt terrorhandlinger og cyberangreb.

Vi er desuden helt afhængige af strøm, vand og IT, for at samfundsvigtige funktioner fungerer og er stabile. Men den tætte sammenkobling af systemerne gør, at konsekvenserne af ekstreme hændelser hurtigt kan sprede sig. Det betyder bl.a., at det er blevet vanskeligere at forudsige, hvordan en krise vil udvikle sig, og hvem og hvad der bliver ramt. Det er derfor en stor hjælp, når mange er forberedte og er i stand til at gribe ind og hjælpe til.

Hvorfor en forebyggelsesstrategi?

Fakta om ulykker og indsatser

Når der indtræffer ulykker, går det ofte ud over mennesker. Eftervirkningerne af alvorlige ulykker og katastrofer kan ofte mærkes i lang tid, og i nogle tilfælde kan de føre til livsvarige ændringer i tilværelsen, invaliditet eller død, og det har betydelige økonomiske konsekvenser.

- De sidste 10 år er der i gennemsnit omkommet 73 personer om året som følge af brand
- Ulykker og katastrofer skaber lidelse, utryghed, værditab og miljøbelastning
- Erstatningssummerne i forbindelse med brande og vejrligsskader var gennemsnitligt ca. 5 mia. kr. om året i perioden 2011-2015

Antallet af branddøde i Danmark har i en årrække været lidt højere end i vores nordiske nabolande Norge og Sverige, men dog lavere end i Finland.

Ved langt de fleste dødsbrande dør der kun én person, og med meget få undtagelser sker det ved brand i egen bolig. Op mod halvdelen af dødsbrandene har rygning som formodet årsag. Mere end 75 % af ofrene er 50 år og ældre, og ca. 20 % er 80 år og ældre. I forhold til aldersfordelingen i den samlede befolkning betyder det, at personer, der er 50 år eller ældre, forekommer dobbelt så ofte i dødsbrandsstatistikken sammenlignet med personer under 50 år, og når det drejer sig om personer, der er 80 år eller ældre, er andelen mere end fem gange højere end for personer under 50 år.

I perioden 2011-2015 havde de kommunale redningsberedskaber tilsammen:

- ca. 73.850 opgaver i forbindelse med brand
- ca. 3.600 opgaver i forbindelse med vejrlig – hvoraf ca. 900 opgaver var i forbindelse med oversvømmelse

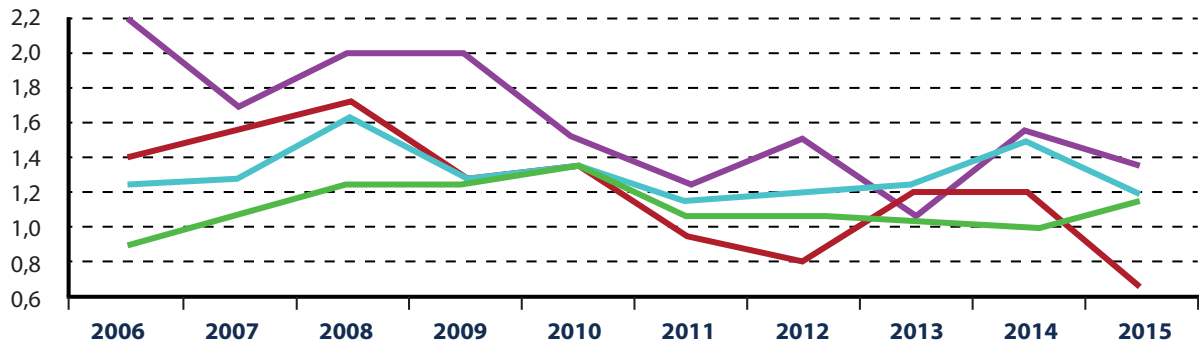
Udrykninger til brande udgør den klart overvejende del af redningsberedskabets reelle opgaver. Antallet af udrykninger til brand har været faldende over en årrække, men synes nu at stabilisere sig. Til gengæld må opgaver i forbindelse med vejrligshændelser forventes at stige. De globale klimaændringer vil også ramme Danmark, både når det gælder nedbør, temperatur, havniveau og ekstremt vejr.

Redningsberedskabets assistancer retter sig mod større og mere alvorlige hændelser. Herudover er der et meget stort antal hændelser, som ikke er afspejlet i redningsberedskabets statistik. Til sammenligning udbetalte forsikringsselskaberne i perioden 2011-2015 erstatninger til:

- ca. 338.000 brandskader
- ca. 486.000 skader som følge af vejrlig – hvoraf ca. 162.000 var erstatninger for vandskader

Tallene i statistikkerne vidner om liv, som er blevet påvirket og forandret, og om store værdier, der er gået tabt. Strategien sætter borgerne i centrum med det formål, at færre skal blive ramt af alvorlige ulykker. En målsætning om helt at fjerne risikoen for alvorlige ulykker vil være urealistisk, men gennem god forebyggelse kan vi sammen – borgere, myndigheder, organisationer, foreninger, virksomheder m.fl. – gøre risikoen og særligt de negative konsekvenser mindre.

Omkomne som følge af brand pr. 100.000 indbyggere i Danmark, Norge, Sverige og Finland 2006 - 2015

Kilde: Beredskabsstyrelsen, Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut, www.nordstat.net, Danmarks Statistik - statistikbanken.dk, www.stat.fi, www.ssb.no og www.scb.se.

Fokus på alvorlige ulykker – brande, stærke storme og oversvømmelser

Forebyggelse i bred forstand handler om at undgå eller reducere antallet af uønskede hændelser – og, hvis der alligevel opstår en krisesituation, at begrænse konsekvenserne.

Strategien fokuserer på alvorlige ulykker, som kan ramme borgerne direkte, og hvor konsekvenserne kan være indgribende og langvarige. Det drejer sig i første omgang om brande, stærke storme og oversvømmelser, men tankegangen og metoderne er generelle og kan derfor i vidt omfang overføres til andre hændelsestyper, ligesom der kan hentes inspiration fra forebyggelsesarbejdet på andre områder.

Strategien har et tydeligt borgerperspektiv med vægt på tryghed og større inddragelse af borgere og virksomheder som ressource. Her spiller kommunerne og de kommunale beredskaber en afgørende rolle, da de står for den lokale kontakt med borgere og virksomheder. Statslige og kommunale myndigheder, virksomheder, civilsamfundets organisationer m.fl. har væsentlige opgaver med henblik på at sikre opfyldelsen af strategiens mål. Hvis forebyggelsen skal have en større effekt, må indsatsen være helhedsorienteret og have høj prioritet både på tværs af statslige myndigheder og forvaltningsgrene i kommunerne og ved at inddrage det lokale, civile samfund.

Mange af de tiltag, der støtter op om strategien, forudsætter derfor et nært, tværgående samarbejde mellem myndigheder, organisationer, foreninger, virksomheder og borgere.

Hvorfor fokusere på brande, stærke storme og oversvømmelser?

Beredskabsstyrelsens befolkningsundersøgelse om danskernes risikopfattelse fra maj 2016 viser, at mange borgere er opmærksomme på, at Danmark kan blive ramt af store

ulykker og katastrofer. Hele 78 % mener således, at det er sandsynligt eller meget sandsynligt, at Danmark inden for de kommende fem år bliver ramt af ekstremt vejr. Alvorlige hændelser som følge af vejrlig er samtidig hændelser, som borgerne er bekymrede for, at beredskabet har svært ved at håndtere. Denne bekymring gælder ligeledes, når det drejer sig om terror og cyberangreb.

Mange er ligeledes opmærksomme på, at brande og eksplosionsulykker kan indtræffe, men her er der større tillid til, at der er et effektivt beredskab til at håndtere sådanne hændelser. Således oplever 70 % af befolkningen, at Danmark har et beredskab til at klare brande og eksplosioner. Det samme gør sig gældende for 58 % af danskerne, når det drejer sig om transportulykker.

Overordnet viser befolkningsundersøgelsen, at borgerne generelt oplever, at beredskabet i Danmark er klar til at håndtere de forskellige hændelser, der kan ramme Danmark, når det handler om de store ulykker og katastrofer – omend tilliden til beredskabet på visse områder godt kunne være større.

Strategien stiller skarpt på brande, stærke storme og oversvømmelser, fordi det er tre hændelsestyper, som kan have omfattende, langvarige og nogle gange fatale konsekvenser for den enkelte, men hvor borgerne har gode muligheder for selv at forebygge, at de bliver ramt, eller kan gøre meget for at begrænse de negative konsekvenser. Samtidig er der tale om nogle konkrete hændelsestyper, som de fleste kender til og har oplevet, hvilket er et godt udgangspunkt, når borgerne skal inddrages mere aktivt i den forebyggende indsats.

Hvorfor er borgerne vigtige, når der indtræffer alvorlige ulykker?

Når strategien sætter borgerne i centrum, er det også for at understrege, at borgerne skal betragtes som en stor og vigtig ressource både før, under og efter alvorlige ulykker. Her lægges vægt på tre kendetegn:

Borgerne er altid til stede

Når der opstår ulykker, er der næsten altid andre mennesker i nærheden. Politi, brandvæsen og ambulancer har en responstid, som i de fleste tilfælde er på under 15 minutter, men det kan være kostbare minutter, når det drejer sig om alvorlige ulykker. Familiemedlemmer eller naboer er i langt de fleste tilfælde tættere på end den nærmeste brandstation eller ambulance. Borgerne er en aktiv og kompetent ressource, som i mange situationer vil kunne yde en afgørende hjælp, inden det professionelle beredskab når frem. Et eksempel, som viser potentialet, er de akuthjælperordninger, der er oprettet i flere regioner, som er baseret på frivillige og har særligt fokus på akuthjælp ved hjertestop. Vi ser også, at borgere redder andre borgere i tilfælde af brand og eksplosioner.

Borgerne er spontant hjælpsomme

Erfaringer fra ulykker og krisesituationer viser, at mange udviser en spontan hjælpsomhed over for medborgere i nød. Det skete f.eks. under det ekstreme snevejr på Bornholm i julen 2010, og da landet blev ramt af de

kraftige storme Allan og Bodil i oktober og december 2013. I sådanne situationer ses det ofte, at mennesker rykker tættere sammen. I 2013 brugte mange hashtagget "#husly" på Twitter og åbnede deres hjem for medborgere, der var strandet på grund af stormvejret. Via førstehjælpskurser har mange tusinde danskere desuden kvalificeret sig yderligere til at kunne gøre en forskel, hvis de skulle blive stillet over for en ulykkessituation.

Borgerne kan bidrage til at undgå eller begrænse konsekvenserne af ulykker

Det er helt naturligt, at man gerne vil passe på sig selv, sine nærmeste, sine ejendele og bolig. Det betyder bl.a., at borgerne har en klar egeninteresse i at forebygge eller reducere konsekvenserne af alvorlige ulykker. Samtidig viser erfaringerne fra virkelige hændelser, at borgerne reagerer hurtigt, f.eks. når der er fare for skader under et skybrud. Endelig kan borgerne i en krisesituation yde værdifuld hjælp til myndighederne, fordi de ofte har kendskab til lokale forhold og situationen på stedet, ligesom de måske kan bidrage med erfaringer fra tidligere hændelser.

Borgernes tilstedeværelse, hjælpsomhed og egeninteresse er således et godt afsæt for at styrke den samlede forebyggende indsats over for alvorlige ulykker.

Strategiens mål

Centralt i forebyggelsesstrategien er ønsket om at nyttiggøre det store potentiale, der er i befolkningen, når det gælder om at passe godt på sig selv og hjælpe hinanden og herved bidrage til at skabe større tryghed og styrke det samlede beredskab i samfundet.

Strategien er bygget op om to overordnede mål:

1. Færre døde og tilskadekomne og færre udgifter til skader i forbindelse med brande, stærke storme og oversvømmelser

Risikoen for, at brande og hændelser i forbindelse med voldsomt vejr skader borgernes liv, helbred, velfærd og ejendom skal reduceres.

Det kan bl.a. ske gennem:

- Målrettet information om, hvad borgere og virksomheder kan gøre for at forebygge, at alvorlige ulykker sker, og hvad man kan gøre for at reducere konsekvenserne, hvis de sker.
- Øget fokus på de menneskelige relationer og berøringsflader, som civilsamfundets organisationer har til særligt sårbare og udsatte borgere, for at få udbredt strategien bedst muligt.

- Lettere adgang til varsling og råd om, hvad borgere og virksomheder kan gøre, hvis der opstår krisesituationer, så brande og ekstreme vejrhændelser ikke får unødigt store eller langvarige konsekvenser.
- Prioritering af tiltag med fokus på særlige målgrupper, herunder ældre, socialt udsatte og andre mindre ressourcestærke befolkningsgrupper.
- Udarbejdelse af kommunale planer for forebyggelse og risikoreduktion målrettet borgere og virksomheder med afsæt i en national vejledning.

Der foregår allerede et stort arbejde med at forebygge ulykker. Således arbejder en række netværk, foreninger, organisationer, virksomheder og myndigheder med mange forskellige forebyggelsestiltag. Forebyggelsesstrategien skal bidrage til et bredere samarbejde og skabe grundlag for bedre koordination og erfaringsudveksling blandt aktørerne og være retningsgivende for videreudvikling af eksisterende initiativer og udviklingen af nye tiltag, som kan fremme de overordnede mål.

Sydhavn Skole – eksempel på brand med betydelige omkostninger for samfundet

Københavns Kommune opførte i 2012 Sydhavn Skole, som skulle åbne i april 2013. Den 26. november 2012 brændte store dele af skolens hovedbygning. Det betød mere end to års forsinkelse for skolens åbning, hvilket bl.a. indebærer undervisning i midlertidige bygninger.

Branden medførte meget store omkostninger for kommunen, som måtte betale 100 mio. kr. alene som selvrisiko. Hertil kom en række betydelige følgeomkostninger, bl.a. lokaleleje og andre driftsmæssige udgifter m.v.

En forebyggende indsats i forbindelse med byggeriet kunne sandsynligvis have begrænset skadernes omfang.

Det skal bemærkes, at der i staten, regionerne og kommunerne er iværksat en række initiativer, som også har et forebyggende sigte, men som ikke nødvendigvis forudsætter en direkte involvering af borgere og virksomheder. Disse initiativer omfatter f.eks. infrastrukturprojekter og klimatilpasningsprojekter.

Fokusområder for målsætningen om færre døde og tilskadedkomne og færre udgifter til skader i forbindelse med brande, stærke storme og oversvømmelser

I arbejdet med at nedsætte antallet af branddøde i Danmark skal der være særligt fokus på, at antallet af omkomne målt pr. 100.000 indbygger i løbet af en tiårig periode nedbringes til et niveau, der ikke er højere end gennemsnittet af niveauet i Norge og Sverige.

Ligeledes skal der være fokus på tiltag, som kan sikre, at store brande og andre ulykker – herunder også konsekvenser af vejrlighændelser – i mindst muligt omfang påvirker kritiske samfundsfunktioner.

Endelig bør der også være fokus på at sikre, at uerstattelige kulturværdier ikke går tabt som følge af brand eller andre hændelser.

2. Øget risikobevisthed og mere handlekraft, selvhjulpethed og hjælpsomhed i befolkningen før, under og efter alvorlige ulykker og katastrofer

Borgerne skal i højere grad inddrages og anerkendes som en kompetent og aktiv ressource i samfundets beredskab. Borgernes risikobevisthed og deres evne og muligheder for at tage vare på sig selv og hinanden, når der indtræffer alvorlige ulykker, skal derfor styrkes.

Målet kan understøttes af en række tiltag, herunder bl.a.:

- Styrket, koordineret information, som kan bidrage til at øge borgernes risikobevisthed i forhold til hændelsestyper, der kan føre til alvorlige ulykker og krisesituationer – særligt de hændelsestyper, hvor borgernes egen indsats kan have afgørende betydning.

- Øget indsats efter nærhedsprincippet med særligt fokus på lokale netværk og uformelle relationer, som kan inddrages før, under og efter alvorlige ulykker og ekstreme hændelser.
- Øget fokus på, hvordan man som borger kan forbedre sine egne generelle færdigheder, f.eks. inden for viden om beredskabets virkemåde, førstehjælp, brandforebyggelse og generel forebyggelse, så man bliver fortrolig med, hvordan man bedst griber ind og hjælper til, hvis det skulle blive nødvendigt.

Fokusområder for målsætningen om øget risikobevisthed og mere handlekraft, selvhjulpethed og hjælpsomhed i befolkningen før, under og efter alvorlige ulykker og katastrofer

Samfundet skal blive bedre til at forebygge ulykker og katastrofer. Det kan ske ved at opsamle, systematisere og udbrede viden og erfaringer fra brande og andre ulykker. Beredskabet skal fremadrettet have øget fokus på indsamling af viden og analyse af hændelser med henblik på at styrke forebyggelsesindsatsen. Evidens i data og analyser er afgørende for en målrettet forebyggelsesindsats.

Målet om at øge borgernes evne til at forebygge brand og andre ulykker og reagere herpå er gennemgående for ovenstående målsætninger og et middel til at forebygge tab af menneskeliv, værdier og arbejdspladser i Danmark.

Kommunerne og civilsamfundets organisationer som primær indgang til den borgernære forebyggelse

Kommunerne vil i kraft af deres rolle som politiske og forvaltningsmæssige enheder og med den tætte kontakt til borgerne spille en central rolle for implementeringen af forebyggelsesstrategien. Det er ikke mindst her, borgerne bor og arbejder, og herfra deres liv udgår. Gennem en lang række services – f.eks. børnepasning, skoler, ældrepleje, socialforsorg, miljø- og teknikopgaver, forsyningsopgaver og redningsberedskab – sikrer kommunerne en stabil, sikker og tryk ramme for borgere og virksomheder.

For at løse de forskellige opgaver bedre fokuseres der i disse år i stigende grad på et tværfagligt og tværsektorielt samarbejde på tværs af offentlige og private aktører og med inddragelse af borgere og civilsamfundsorganisationer. Også på det forebyggende område er der god grund til at tænke i og italesætte nye samarbejdsformer og -relationer.

Styrket forebyggelse gennem samskabelse

På kommunalt plan er samarbejde med lokalsamfundet og borgerne essentielt, og der er stort fokus på, hvordan det kan udvikles og forbedres. I denne sammenhæng ses begrebet 'borgerinddragelse' i stigende grad udskiftet med 'borgerdeltagelse', og et af de mest centrale temaer i udviklingen af samarbejdsrelationerne og opgaveløsningen er begrebet 'samskabelse'.

Samskabelse kan ses som en videreudvikling af borgerinddragelsestanken, hvor myndigheder i samarbejde med borgere, virksomheder og lokalsamfund generelt – herunder organisationer og foreninger – udvikler en fælles løsning på en given lokal udfordring. Der arbejdes (eller skabes) sammen med og ikke for borgerne. Målet er, at borgerne bliver medskabere af deres egen sikkerhed, tryk og velfærd.

Eksempler på lokale samarbejdsrelationer og netværk

Der samarbejdes på lokalt niveau på mange forskellige niveauer om mange forskellige opgaver og udfordringer. Der ses desuden dannelse af forskellige foreninger og lokale, frivillige netværk, nogle ganske uformelle og især med vægt på sociale aspekter og/eller tryghedsfremmende formål, andre mere formaliserede og centreret om praktiske formål til fællesskabet bedste.

Her er nogle eksempler på projekter med forskellige forebyggende og trygheds-skabende formål, der gennemføres i samarbejde mellem forvaltningsgrene, sektorer og fagområder på tværs af offentlige og private aktører og med inddragelse af borgere og civilsamfund.

Tryghedsambassadører – Aalborg Kommune

Koncept, hvor medarbejdere i Hjemmepleje Aalborg uddannes til at skabe tryghed for de ældre borgere og forebygge, at der sker ulykker i deres hjem.

Formål:

- At skabe større tryghed og forebygge, at der sker ulykker i ældre borgeres hjem.

I Aalborg Kommune har man sat fokus på tryghed og sikkerhed i de ældre borgeres hjem ved at uddanne medarbejdere i hjemmeplejen til sammen med den ældre borger at se på, hvilke risici der er i hjemmet. Der tilbydes de ældre et Tryghedstjek, hvor der bl.a. opsættes røgalarm, hvis der ikke er installeret en i forvejen. Indebærer samarbejde mellem Hjemmepleje Aalborg, FOA, AOF og Beredskabscenter Aalborg, og TrygFonden yder støtte.

Højvandssikring Halsskov

Samarbejdsprojekt initieret af Slagelse Kommune.

Formål:

- Sikre kvarteret Halsskov i Korsør mod oversvømmelser fra havet. Kvarteret er udpeget som et særligt risikoområde.

Slagelse Kommunes ca. 180 km kystlinje gør højvandssikring og det at forebygge oversvømmelser til et naturligt led i den kommunale klimaplan. Med kommunens støtte har grundejerne startet en proces med at danne lokale digegrupper og udvælge forslag til løsninger sammen med rådgivende ingeniørfirmaer og arkitekter.

Herudover involverer projektsamarbejdet forsyningselskaber, det lokale beredskab, Kystdirektoratet, private fonde m.fl.

Nabohjælp

Koncept udviklet af Det Kriminalpræventive Råd og TrygFonden.

Formål:

- Forebygge kriminalitet og skabe tryghed i boligområder, der er særligt belastede af indbrud og kriminalitet.
- Engagere borgere i dannelsen af lokale netværk for at undgå indbrud, mindske kriminalitet og øge tryghed.

Indebærer samarbejde mellem borgere, lokale foreninger, politiet og relevante fagpersoner, f.eks. låsesmede.

112-akuthjælperordninger

Førstehjælpsordning udviklet af Region Nordjylland og implementeret i flere andre regioner.

Formål:

- Styrke den præhospitale indsats i geografisk afgrænsede områder, hvor ambulancer og andre præhospitale enheder kan være længe undervejs.
- Supplere ambulancetjenesten ved akut opstået sygdom, hjertestop og mindre skader, indtil den præhospitale assistance ankommer.

Baseret på frivillige med uddannelse i bl.a. udvidet førstehjælp og brug af hjertestarter.

Indebærer samarbejde mellem borgere, Region Nordjyllands AMK-Vagtcentral og administrationen i Den Præhospitale Virksomhed samt personalet på de præhospitale, kørende enheder.

Brandsikker Bolig – Hillerød Kommune

Brandforebyggelseskoncept udviklet i samarbejde mellem Beredskabsstyrelsen og Danske Beredskaber med støtte af TrygFonden. Implementeret i en lang række kommuner.

Formål:

- Forebygge brand i private boliger – med særlig fokus på svage ældre og andre mindre ressourcestærke grupper.

I Hillerød Kommune har man i lighed med flere andre kommuner implementeret Brandsikker Bolig via et tværfagligt samarbejde. Ældre borgere visiteres og screenes gennem hjemmeplejen, og sammen med hjemmeplejen gennemfører Falck brandforebyggende hjemmebesøg, hvor der opsættes røgalarmer og informeres om brandforebyggelse i boligen generelt.

Indebærer samarbejde mellem kommunen, herunder redningsberedskabet og ældreområdet, og Falck.

Lokale planer for forebyggelse og risikoreduktion

Kommunerne udarbejder i dag planer for den risikobaserede dimensionering af deres redningsberedskaber. Planerne tager højde for at afhjælpe de hændelser, som man forudser kan opstå i lokalsamfundet. Den risikobaserede dimensionering tager kun i begrænset omfang højde for risikoreduktion, og for hvordan uønskede hændelser kan undgås.

Beredskaberne kan fremme arbejdet med forebyggelse ved at udarbejde en egentlig forebyggelsesplan, der med baggrund i de aktuelle risici og stedfundne hændelser danner rammen for en målrettet og prioriteret forebyggelsesindsats.

Forebyggelsesplanerne skal forholde sig til de organisatoriske kapaciteter i lokalsamfundet, dvs. borgere, virksomheder, foreninger m.v., og de fysiske kapaciteter i form bygninger og infrastruktur.

Forebyggelsesplanerne ses som en afgørende forudsætning for at forebygge ulykker og katastrofer eller reducere de negative følger, hvis de finder sted.

Community Risk Reduction

Ved udarbejdelsen af forebyggelsesplaner vil kommunerne bl.a. kunne finde inspiration i en arbejdsmetode, som i en årrække har været anvendt i USA og Storbritannien. Metoden kaldes Community Risk Reduction (CRR).

CRR indebærer identifikation og prioritering af risici efterfulgt af en koordineret anvendelse af ressourcer til at minimere sandsynligheden for og/eller de negative konsekvenser af ulykker.

Det skal forstås som en helhedstænkning af beredskabet, hvor den primære indsats består i at forebygge brande og ulykker, og hvor man ved siden af det har en opgave med at håndtere de ulykker, som man ikke har formået at forebygge i tilstrækkelig grad.

Digitalisering af beredskabet har sat borgeren i centrum

Beredskabet er ligesom alle andre dele af samfundet blevet digitaliseret. Andelen af husstande med smartphones er ifølge Danmarks Statistik steget fra 33 pct. i 2011 til 77 pct. i 2015. Udviklingen har ændret borgerens rolle som aktør i det samlede samfunds krisestyring af større ulykker og katastrofer radikalt.

Med en smartphone i hånden kan enhver nu lynhurtigt sprede billeder, tekst og film, og alle kan dermed dele information, der kan føre til handlinger, der kan reducere – eller øge – konsekvenserne af kriser.

Potentialet er stort for at gøre krisehåndtering til en sag for alle. Eksempelvis, når der skal skabes overblik over oversvømmelserne efter

et skybrud, spredes kriseinformation fra myndighederne eller korrigeres fejlagtige oplysninger på sociale medier.

Udbredelsen af mobiltelefoner og andre mobile platforme har derudover også markant øget myndigheders og øvrige beredskabsaktørers mulighed for at få budskaber hurtigt og mere effektivt ud til borgerne uden mellemled.

Borgernes muligheder for at blive bevidste digitale "medspillere" i forhold til deres egen og andres sikkerhed skal understøttes, og myndigheder og virksomheder skal udnytte de teknologiske muligheder for at nå borgerne via de sociale medier og på deres mobile platforme i krisesituationer.

Forudsætninger og principper

I forhold til de forskellige tiltag, som kan støtte op om strategiens målsætninger, skal der her peges på nogle overordnede forudsætninger og principper vedrørende ressourcer, sektoransvar og nærhed.

Ressourcer

Udviklingen og gennemførelsen af tiltag, som skal støtte op om strategiens overordnede mål, kræver, at de fornødne ressourcer er til stede: Menneskelige, videnskæssige og økonomiske.

Menneskelige ressourcer: Borgerne er en særlig vigtig ressource, hvis fulde potentiale som en aktiv del af det forebyggende arbejde langt fra er udnyttet. Herudover er medarbejderne i relevante myndigheder, organisationer m.v., der arbejder med forebyggelse, naturligvis en central ressource, ligesom frivillige også skal inddrages i det forebyggende arbejde.

Videnskæssige ressourcer: En grundlæggende forudsætning for at nå målene er også, at de forskellige tiltag og initiativer, der iværksættes, har en positiv effekt i forhold til målsætningerne – med andre ord, at de virker. Forebyggelsesarbejdet skal derfor baseres på viden. Viden om adfærd og om, hvad der virker for hvem og under hvilke omstændigheder.

Økonomiske ressourcer: Som udgangspunkt skal den økonomiske finansiering af tiltag i forbindelse med strategiens implementering ske inden for eksisterende bevillingsmæssige rammer hos de berørte myndigheder m.v. I denne sammenhæng er det dog vigtigt at være opmærksom på mulighederne for at søge om støtte via fonde, offentlige puljer og lign. til udviklings- og pilotprojekter og gennemførelse af konkrete tiltag.

Sektoransvar

I Danmark arbejder myndighederne med et princip om sektoransvar. Det betyder, at den myndighed, organisation eller institution, som til daglig har ansvaret for et område, også har ansvaret for området før, under og efter en større ulykke eller katastrofe. Det er dog vigtig-

tigt at holde sig for øje, at en række hændelser ikke har nogen entydig forankring inden for et specifikt myndighedsområde, hvorfor der må være særligt fokus på den enkeltes adfærd.

Sektoransvaret fordrer naturligvis procedurer for samarbejde og koordination mellem myndigheder og øvrige samarbejdsparter. Samarbejdet er vigtigt før, under og efter en alvorlig ulykke.

Strategien ændrer ikke ved den eksisterende ansvarsfordeling, når det gælder forebyggelse af alvorlige ulykker og katastrofer. Myndigheder skal således heller ikke igangsætte initiativer og tiltag, som har overlap til andre sektorer end myndighedens eget, uden at der forinden er enighed om dette blandt de involverede parter. Overordnet er det en forudsætning, at relevante myndigheder, organisationer, virksomheder m.v. inden for deres respektive sektorer og i samarbejde med borgerne støtter op om de overordnede mål, hvis strategien skal blive en succes.

Nærhed

Nærhed er vigtigt i forhold til myndighedernes opgaver i forbindelse med alvorlige hændelser, idet beredskabsopgaver bør løses så tæt på borgerne som muligt og dermed på det laveste organisatoriske niveau, der hensigtsmæssigt kan løse opgaven.

Endvidere er nærhedsprincippet centralt i forhold til ambitionen om at sætte borgerne i centrum. Øget risikobevisthed, handlekraft, selvhjælpenhed og hjælpsomhed i befolkningen opnås kun gennem uddannelse og direkte dialog mellem myndigheder og borgere. Det kan ske via lokalt netværksarbejde og facilitering af ændringer i borgernes adfærd. Men uddannelse kan ikke stå alene, og dialog skal omsættes til lokal handling. Dette kræver lokal forankring og initiativ, der skal støttes op om løbende, hvis et øget borgeransvar og borgerdeltagelse skal realiseres. Desuden er det vigtigt, at informationstiltag og dialogform tager udgangspunkt i den enkelte borgers situation og behov for også at kunne sikre et fokus på sårbare og særligt udsatte befolkningsgrupper.

Fokusområder i det videre arbejde

For at igangsætte en udvikling hen mod opfyldelsen af de overordnede mål og konkrete målsætninger skal vi indhente, systematisere og udvikle *viden* og via *samarbejde* omsætte vores viden i praksis gennem *handling*. Der er tale om en fortsat proces, hvori der også indgår evaluering af de initiativer, der tages, med henblik på løbende tilpasning af indsatsen.

Viden

God forebyggelse manifesterer sig i ting, der ikke sker. Det kan derfor være vanskeligt helt præcist at dokumentere effekten af konkrete forebyggende tiltag. Man kan f.eks. måle sig frem til, at færre omkommer i brande, men om det skyldes det ene eller det andet tiltag er sværere at afgøre. Statistiske udsving fra det ene år til det andet betyder desuden, at man må have en forholdsvis lang tidsperiode at måle over for at være sikker på, at en udvikling kan betegnes som signifikant.

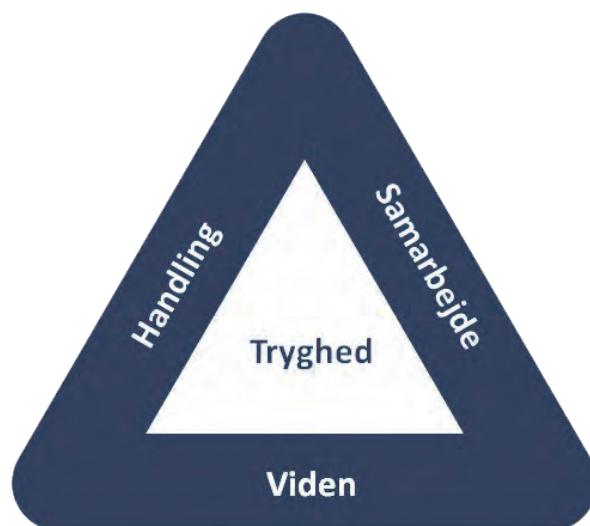
De metoder, der i dag anvendes i det forebyggende arbejde, bygger i høj grad på erfaringer, som er opbygget gennem lang tid. Men ind imellem er der brug for at stille spørgsmål til de vante rutiner, at gå nye veje og lade sig inspirere af løsninger, som andre har fundet frem til. Det kræver bl.a. en systematisk tilgang til at registrere data, indhente know-how og integrere forskningsresultater fra ind- og udland.

Mere og bedre viden på forebyggelsesområdet er derfor et fokusområde i det videre arbejde. Det kræver en vidensbaseret tilgang, hvis der skal sikres tilstrækkelig kvalitet og rigtig prioritering i initiativer og metoder. Og der skal fokuseres på "best practice" for herigennem at styrke udviklingen på området og øge effekten af indsatser og initiativer.

Mere konkret viden om risikoadfærd og omstændigheder ved alvorlige ulykker kan bl.a. sikres via forbedret dataindsamling. Her er der allerede iværksat initiativer, bl.a. i forhold til redningsberedskabets dataregistreringssystem (ODIN), hvor mulighederne for at registrere forebyggelsesrelevant data er forbedret.

Herudover er der igangsat forskningsprojekter med fokus på effekten af forebyggelse, ligesom der er etableret et tættere samarbejde mellem Beredskabsstyrelsen, politiet og andre samarbejdspartner om at sikre mere viden om brandårsager. Disse tiltag skal videreføres, og lignende initiativer fremmes.

Beredskabsstyrelsen gennemfører desuden befolkningsundersøgelser, herunder bl.a. om danskernes risikoopfattelse i forhold til større ulykker og katastrofer samt om adfærd i forbindelse med brand. Sådanne undersøgelser tilvejebringer vigtig viden, som skal inddrages i det forebyggende arbejde.

Samarbejde

Beredskabsstyrelsen har ansvaret for det statslige redningsberedskab med forsvarsministeren som øverste ansvarlige, og kommunerne er ansvarlige for det kommunale beredskab. Megen viden, som er baseret på erfaringer, er samlet hos disse myndigheder, men en lang række aktører inden for andre myndighedsområder og sektorer, organisationer, foreninger, virksomheder m.fl. besidder en viden og har erfaringer, som er væsentlige for at kunne målrette det forebyggende arbejde med henblik på at nedsætte antallet af alvorlige ulykker og begrænse konsekvenserne af dem.

Og hertil kommer bidrag fra forskningsverdenen, særligt den praksisbaserede forskning, der kan bidrage med ny relevant viden om, hvilke forebyggelsestiltag der virker på hvem, og hvordan de forskellige forebyggende indsatser bedst organiseres og implementeres.

I relation til samarbejde på tværs af sektorer vil et tættere samarbejde mellem f.eks. social-, ældre- og sundhedsområdet kunne hjælpe til med at identificere særlige risikogrupper, herunder blandt ældre borgere og andre med særlige plejebehov, funktionsnedsættelse, misbrugsproblemer eller socialt udsatte på anden måde. Et sådant samarbejde indgår allerede som en central del af brandforebyggelseskonceptet Brandsikker Bolig, og lignende tværsektorielle og tværfaglige samarbejdsformer bør fremadrettet i højere grad indtænkes i det forebyggende arbejde.

Det internationale samarbejde spiller også en væsentlig rolle i forhold til erfaringsudveksling og gensidig inspiration på det forebyggende område, idet flere lande ofte ser de samme problemstillinger på stort set samme tidspunkt. Herunder skal særligt fremhæves det nordiske samarbejde mellem myndigheder, organisationer og foreninger på det brandforebyggende område.

Et styrket samarbejde mellem alle relevante aktører på tværs af sektorer og faggrænser og ikke mindst med inddragelse af civilsamfundets organisationer er et helt centralt fokusområde i det videre arbejde. Det er således en ambition med strategien at understøtte et bredt samarbejde for herved at sætte såvel myndighedernes som alle øvrige relevante aktørers faglighed og kompetencer i spil, så bedst mulig synergi opnås.

Herudover vil ønsket om at styrke borgerinddragelsen – samskabelsen med borgerne – kræve lokal forankring og løbende facilitering af relevante aktiviteter i f.eks. grundejerforeninger, boligforeninger, haveforeninger, vejlav og andre lokalforeninger. Via deres lokale tilstedeværelse kan de civilsamfunds-baserede organisationer danne et grundlag for lokale fællesskabers egne aktiviteter, ligesom der vil kunne skabes sammenhæng til og koordinering med myndighederne.

Handling

Der har gennem en årrække været gennemført en række initiativer og kampagner på forebyggelsesområdet. Som eksempler kan nævnes Brandsikker Bolig, Robust Borger, Ild en farlig ven og Lær om brand. Disse aktiviteter videreføres og udbygges i et samarbejde

mellem de involverede aktører, således at de afspejler dagens behov, og udviklingen af lignende initiativer skal fremmes. Udenlandske erfaringer peger på, at koordinerede, ensartede budskaber rettet mod udpegede målgrupper er vigtige for at opnå effekt af forebyggelsesinitiativerne.

Det vil endvidere være en målsætning at udbygge arbejdet med forebyggelse til at omfatte andre relevante hændelsestyper i det nationale risikobillede.

De nye digitale muligheder med udbredelsen af smartphones og andre mobile platforme skal i videst mulig udstrækning udnyttes i det forebyggende arbejde.

På vidensområdet er der igangsat aktiviteter, der bl.a. skal give os mere indsigt i adfærd og årsagssammenhænge. Det drejer sig bl.a. om forbedret dataregistrering, vidensprojekter med fokus på brandårsager, forskningsprojekter med fokus på effekten af forebyggelse og befolkningsundersøgelser vedrørende risikoopfattelse og adfærd. Disse tiltag skal videreføres og lignende initiativer fremmes – særligt på de indsatsområder, hvor vi i dag savner viden.

Implementering og opfølgning

Beredskabsstyrelsen har ansvaret for at implementere strategien inden for eget myndighedsområde samt for at koordinere og facilitere implementeringen af strategien i samarbejde med øvrige myndigheder og alle andre relevante samarbejdsparter. Beredskabsstyrelsen vil udvikle og iværksætte initiativer, ligesom styrelsen vil søge at fremme et bredt samarbejde mellem myndigheder, organisationer, foreninger, erhverv m.fl. med henblik på at udvikle og koordinere forebyggelsen af alvorlige ulykker.

Nationalt forum for forebyggelse af ulykker

For at skabe et fundament for tværsektorielt og tværfagligt samarbejde, dialog og erfaringsudveksling samt sikre en bedre udnyttelse af de eksisterende ressourcer på forebyggelsesområdet er et centralt tiltag i strategien oprettelse af et nationalt forum for forebyggelse af ulykker med deltagelse af en bred kreds af myndigheder og relevante aktører, herunder civilsamfundets organisationer.

Forummet vil ikke være et beslutningsorgan, men tjene som samlingspunkt og inspirationsforum for arbejdet med at forebygge ulykker og katastrofer inden for rammerne af den nationale forebyggelsesstrategi og til fremme af udviklingen af en aktiv beredskabskultur i befolkningen, således at borgerne individuelt og i fællesskaber bliver mere risikobevist, handlekraftige, selvhjulpne og hjælpsomme i forhold til at forebygge og håndtere alvorlige ulykker.

De deltagende myndigheder og øvrige aktører får her mulighed for at dele erfaringer og viden i forhold til konkrete udfordringer og drøfte idéer og oplæg til videreudvikling af eksisterende tiltag og udvikling af nye initiativer. Beredskabsstyrelsen vil lede og facilitere

det nye forum og stå for afholdelsen af jævnlige møder. Alle relevante myndigheder og øvrige aktører, herunder civilsamfundsorganisationer, vil blive indbudt til at deltage.

På de følgende sider findes et katalog med forslag til tiltag, der kan støtte op om målene i den nationale forebyggelsesstrategi. For at operationalisere det videre arbejde vil Beredskabsstyrelsen i samarbejde med relevante samarbejdsparter i regi af det nationale forum for forebyggelse af ulykker arbejde videre med dette katalog med henblik på at skabe fremdrift i og prioritere det forebyggende arbejde.

Opfølgning

Ligesom en bred forankring af det forebyggende arbejde er en grundlæggende forudsætning, er opfølgning på målene og de konkrete tiltag nødvendig for at kunne sikre, at udviklingen går i den rigtige retning. I forhold til de konkrete tiltag og initiativer, som er eller vil blive igangsat, vil der derfor være behov for en løbende opfølgning med inddragelse af de relevante parter.

Den nationale strategi for forebyggelse af ulykker og katastrofer, som hermed fremlægges, udgør ikke en universalløsning. Men strategien udgør en ramme for det videre forebyggelsesarbejde og kan dermed bidrage til at gøre andre prioriteringer nemmere og til at sikre konsistens, bedre overblik og mere solid forankring af kommende beslutninger.

Beredskabsstyrelsen vil tage initiativ til, at forebyggelsesstrategien og arbejdet hermed evalueres inden udgangen af 2020. Evalueringen vil ske i samarbejde med de myndigheder og øvrige aktører, som har bidraget til implementering af strategien.

Idé- og initiativliste

Nedenstående idé- og initiativliste er et katalog med forslag til tiltag, der kan støtte op om målene i den nationale forebyggelsesstrategi.

De nævnte idéer og initiativer er organiseret under overskrifterne Samarbejde, Viden og Handlinger. Udvalget af initiativer og rækkefølgen er ikke udtryk for en prioritering. I arbejdet med implementeringen af strategien kan nogle initiativer således udgå, mens andre kan komme til afhængigt af samfundsudviklingen og de aktuelle udfordringer.

Det er, som tidligere fremhævet, en forudsætning, at initiativer, der har overlap og snitflader i forhold til flere myndighedsområder, kun kan igangsættes, når der opnået enighed mellem de involverede parter om dette. Alle tiltag, som ønskes igangsat, skal således aftales mellem de relevante samarbejdspartner, og der skal udarbejdes projektbeskrivelser, som skal godkendes af de involverede myndigheder m.v., herunder også vedr. finansiering.

Der lægges op til et bredt samarbejde mellem myndigheder, organisationer, foreninger og andre relevante aktører på tværs af fagområder og sektorer.

Alle myndigheder, organisationer, foreninger m.v., der har været repræsenteret i arbejdsgruppen og følgegruppen i forbindelse med udarbejdelsen af den nationale forebyggelsesstrategi, inviteres til at deltage i udvikling og gennemførelse af tiltagene. Herudover kan andre aktører inddrages, når dette er relevant. Sammensætningen og antallet af deltagere vil bero på typen af det enkelte tiltag.

Samarbejde

- Beredskabsstyrelsen tager initiativ til at etablere et forum med deltagelse af myndigheder, organisationer, foreninger og andre relevante aktører – Nationalt forum for forebyggelse af ulykker. Forummet skal mødes regelmæssigt og kan i øvrigt tjene som netværk og kontaktnet i det løbende arbejde for at fremme forebyggelse af ulykker og katastrofer inden for rammerne af den nationale forebyggelsesstrategi.

Fokus i dette forum skal være på at:

- Styrke samarbejdet mellem alle relevante aktører på tværs af sektormyndigheder, organisationer, virksomheder og i forhold til civilsamfundets organisationer.

- Fremme et tættere samarbejde med sundhedsvæsenet om data af relevans for forebyggelse af brand og ulykker generelt – i relation til brand særligt med hensyn til mulighederne for at tilvejebringe data vedr. adfærd og omstændigheder ved dødsfald og alvorlig tilskadekomst.

- Styrke koordinationen af informationskampagner om forebyggelse af brand og andre ulykker – i forhold til de forebyggende budskaber samt i relation til udpegede risikogrupper og andre målgrupper.

- Øge inddragelsen af borgerne og herunder frivillige i det forebyggende arbejde.

- Der fastholdes fokus på det nordiske samarbejde og erfaringsudveksling vedrørende forebyggelse af brand og andre ulykker inden for rammerne af den nationale forebyggelsesstrategi. Forslaget har afsæt i anbefaling fra arbejdsgruppen om forebyggelse under Redningsberedskabet's Strukturudvalg.

Viden

- Beredskabsstyrelsen ajourfører løbende Nationalt Risikobillede med inddragelse af relevante myndigheder m.fl.
- Beredskabsstyrelsens undersøgelse om borgernes risikoopfattelse, Danskernes risikoopfattelse af større ulykker og katastrofer, gentages med passende intervaller.
- Beredskabsstyrelsens og TrygFondens befolkningsundersøgelse om brandsikkerhed i private boliger med fokus på røgalarmer og borgernes brandadfærd, Brandsikkerhed, gentages med passende intervaller.

- Samarbejdet mellem Beredskabsstyrelsen og politiet m.fl. om brandårsagsefterforskning/brandundersøgelser, særligt i relation til dødsbrande, videreføres og udbygges med inddragelse af relevante myndigheder og øvrige aktører. Viden om brande, hvor mennesker omkommer eller kommer alvorligt til skade, samt større brande og mere specielle brande skal indsamles mere systematisk med henblik på at få bedre overblik over brandårsager og de omstændigheder, der kan føre til brand. Forslaget har afsæt i anbefalingerne vedr. styrket dataindsamling og vurdering fra arbejdsgruppen om forebyggelse under Redningsberedskabets Strukturudvalg.
- Beredskabsstyrelsen tager initiativ til i samarbejde med andre relevante myndigheder at undersøge mulighederne for et tættere samarbejde med sundhedsvæsenet om registrering af data med relevans for brandforebyggelse, herunder særligt mulighederne for at tilvejebringe data om alvorlig tilskadekomst. Forslaget har afsæt i anbefalingerne vedr. styrket dataindsamling og vurdering fra arbejdsgruppen om forebyggelse under Redningsberedskabets Strukturudvalg.
- Beredskabsstyrelsen samarbejder løbende med de øvrige nordiske lande på statistikområdet indenfor forummet Nordstat med henblik på at udveksle og udvikle data og gøre statistikkerne sammenlignelige, både hvad angår indhentning og udtræk.
- Beredskabsstyrelsen tager initiativ til at undersøge, hvordan de forbedrede muligheder for registrering af forebyggelsesrelevante data i redningsberedskabets indrapporteringssystem (ODIN) optimalt kan nyttiggøres, herunder særligt i forhold til registrering af brandårsager og adfærd. Forslaget har afsæt i anbefalingerne vedr. styrket dataindsamling og vurdering fra arbejdsgruppen om forebyggelse under Redningsberedskabets Strukturudvalg.
- Sammenhæng mellem redningsberedskabets indrapporteringssystem (ODIN) og andre registreringssystemer, som anvendes på redningsberedskabets område, herunder brandsynsregistreringssystemet (FRIDA), sikres bedst muligt. Forslaget har afsæt i anbefalingerne vedr. styrket dataindsamling og vurdering fra arbejdsgruppen om forebyggelse under Redningsberedskabets Strukturudvalg.
- På baggrund af problemer med bl.a. påsatte brande gennemføres en undersøgelse af, hvordan forebyggende driftsmæssige tiltag kan fremme brandsikkerheden på fællesarealer i og omkring etageejendomme. Med udgangspunkt i undersøgelsens resultater kan der udarbejdes vejledninger samt informations- og kampagnemateriale om gode eksempler på, hvordan f.eks. boligselskaber kan arbejde med brandforebyggende tiltag. Beredskabsstyrelsen vil i samarbejde med relevante myndigheder m.v. udarbejde en kortfattet beskrivelse, der redegør for initiativet og angiver samarbejdsparter og ansvarsfordeling.
- På baggrund af brande i boliger, hvor borgernes evne til at tage vare på egen sikkerhed er svækket, herunder også brande i boliger på plejehjem, døgninstitutioner og bosteder, gennemføres en undersøgelse med inddragelse af erfaringer fra udlandet, særligt de nordiske lande, om effekten af midlertidige tekniske løsninger som komfurvagter og mobile sprinkleranlæg hos borgere, hvis adfærd medfører en forhøjet risiko for, at brand opstår. Beredskabsstyrelsen vil i samarbejde med relevante myndigheder m.v. udarbejde en kortfattet beskrivelse, der redegør for initiativet og angiver samarbejdsparter og ansvarsfordeling.
- På baggrund af hyppig forekomst af elrelaterede brande i erhvervsbygninger gennemføres der en undersøgelse af, hvorvidt der i udlandet, herunder særligt de nordiske lande, har været en effekt af at indføre krav om regelmæssigt eftersyn af elinstallationer. Beredskabsstyrelsen vil i samarbejde med relevante myndigheder m.v. udarbejde en kortfattet beskrivelse, der redegør for initiativet og angiver samarbejdsparter og ansvarsfordeling.

Handlinger

Kampagner

- Beredskabsstyrelsens forebyggelseskoncept Brandsikker Bolig videreføres og videreudvikles i samarbejde med relevante myndigheder og sektorer og med støtte fra TrygFonden. Der fastholdes et særligt fokus på forebyggende hjemmebesøg hos ældre og andre mindre ressourcestærke eller udsatte befolkningsgrupper. Konceptet udvikles som overordnet platform for Beredskabsstyrelsens kampagner og information om brandforebyggelse i hjemmet. Nyttiggørelsen af frivillige indtænkes. Forslaget har afsæt i anbefalingerne vedr. koordineret fokus på udvalgte målgrupper fra arbejdsgruppen om forebyggelse under Redningsberedskabets Strukturudvalg.
- Røgalarmkampagner – eksempelvis Kan du høre røgen? og RøgalarmPatruljen – videreføres og videreudvikles. I forhold til brandsikkerheden i private boliger skal der fortsat være særligt fokus på kampagner og informationstiltag, der har til formål at få borgerne til at installere og afprøve røgalarmer i deres bolig.
- Udvikling af kampagnetiltag med det formål at styrke borgernes selvhjælpenhed og hjælpsomhed i tilfælde af alvorlige ulykker – herunder eksempelvis videreudvikling af Beredskabsforbundets Robust Borger-koncept.
- Beredskabsstyrelsen tager initiativ til at undersøge mulighederne for at udvikle informations- og kampagnemateriale målrettet unge, der lige er flyttet hjemmefra, som undersøgelser viser er mindre opmærksomme på brandsikkerhed.

Information

- Beredskabsstyrelsen vil tage initiativ til udarbejdelse af borgerrettet information om forholdsregler i tilfælde af omfattende ulykkes- og katastrofesituationer. Herunder oprettes bl.a. et forebyggelsessite i regi af www.brs.dk. Sitet skal skabe et

samlet overblik over forebyggelsesinformation fra myndigheder og andre relevante aktører med links til information på de pågældende myndigheders og aktørers egne hjemmesider m.v.

- Beredskabsstyrelsen vil tage initiativ til at undersøge mulighederne for at udvikle en tværsektoriel og myndighedsfælles mobil applikation til information vedr. forebyggelse af brand og andre ulykker.
- Beredskabsstyrelsens app Mobilvarsling, der kan varsle borgerne i tilfælde af større ulykker og katastrofer, videreføres i samarbejde med øvrige relevante myndigheder.
- Beredskabsstyrelsen vil via større inddragelse af frivillige udvikle et koncept for anvendelse af "digitale frivillige" for at understøtte borgernes mulighed for at blive "medspillere" i forhold til deres egen og andres sikkerhed og for generelt at styrke mulighederne for krisehåndtering. Forslaget har afsæt i anbefalingerne vedr. styrkelse af samfundets, virksomhedernes og den enkelte borgers resiliens og robusthed fra arbejdsgruppen om forebyggelse under Redningsberedskabets Strukturudvalg.

Uddannelse

- Beredskabsstyrelsen tager initiativ til at undersøge mulighederne for at udvikle undervisningsmaterialer til skoler og gymnasier m.v. om forebyggelse af brand og andre ulykker. Forslaget har afsæt i anbefalingerne vedr. koordineret fokus på udvalgte målgrupper fra arbejdsgruppen om forebyggelse under Redningsberedskabets Strukturudvalg.
- Beredskabsstyrelsen tager initiativ til at undersøge mulighederne for at udvikle undervisningsmaterialer til erhvervsskoler om forebyggelse af brand og andre ulykker. Forslaget har afsæt i anbefalingerne vedr. koordineret fokus på udvalgte målgrupper fra arbejdsgruppen om forebyggelse under Redningsberedskabets Strukturudvalg.

- Beredskabsstyrelsen og de kommunale parter tager initiativ til at drøfte, hvorledes det forebyggende arbejde i kommunerne kan tydeliggøres i forbindelse med dimensioneringen af redningsberedskaberne. Herunder vil Beredskabsstyrelsen i samarbejde med de kommunale parter udarbejde en vejledning om kommunale planer for forebyggelse og risikoreduktion målrettet borgere og virksomheder. Forslaget har afsæt i anbefaling fra arbejdsgruppen om forebyggelse under Redningsberedskabets Strukturudvalg.
- Beredskabsstyrelsen og de kommunale parter tager initiativ til at drøfte, hvorledes forebyggelse kan styrkes i redningsberedskabets samlede uddannelsessystem (fra brandmandsuddannelse til indsatslederuddannelse og brandteknisk byggesagsbehandling), herunder hvorledes ny viden om forebyggelse løbende kan inddrages i undervisningen. Forslaget har afsæt i anbefalingerne vedr. koordineret fokus på udvalgte målgrupper fra arbejdsgruppen om forebyggelse under Redningsberedskabets Strukturudvalg.
- Beredskabsstyrelsen tager initiativ til at undersøge mulighederne for at etablere korte kursusmoduler og kampagneaktiviteter om bl.a. ældre eller udsatte borgere og brand, som kan gennemføres lokalt af eksempelvis personale fra den kommunale hjemmepleje.
- Muligheden for at føje et basalt brandslukningskursus til den obligatoriske førstehjælpsundervisning på køreskolerne bør vurderes nærmere.

Hvem har bidraget?

Strategien er udarbejdet af Beredskabsstyrelsen med input fra en arbejdsgruppe bestående af følgende myndigheder og organisationer:

- Beredskabsforbundet
- Dansk Røde Kors
- Kommunernes Landsforening
- Politiets Efterretningstjeneste
- Rigspolitiet
- Socialstyrelsen
- Sundhedsstyrelsen
- Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen
- Falck
- FOA - Fag og Arbejde
- Fonden for Socialt Ansvar
- Foreningen af Socialchefer i Danmark
- Forsikring & Pension
- Forum for Danske Bygningsmyndigheder - DABYFO
- Fødevarestyrelsen
- Hjemmeværnskommandoen
- HOD - Hovedorganisationen af Officerer i Danmark
- Håndværksrådet
- IDA Brandteknik under Ingeniørforeningen

I arbejdet med at udarbejde forebyggelsesstrategien har der desuden været etableret en bredt funderet følgegruppe med repræsentanter fra følgende myndigheder, organisationer, foreninger m.v.:

- 3F - Fagligt Fælles Forbund
- Arbejdstilsynet
- BL - Danmarks Almene Boliger
- Børneulykkesfonden
- Center for Cybersikkerhed
- Danske Beredskaber
- Danske Regioner
- Dansk Erhverv
- Danske Risikorådgivere
- DBI - Dansk Brand- og Sikringsteknisk Institut
- Det Kriminalpræventive Råd
- DI - Dansk Industri
- DOBL - Det Offentlige Beredskabs Landsforbund
- IDA Risk under Ingeniørforeningen
- ista Danmark
- LFDB - Landsklubben for Deltidsansatte Brandfolk
- RMG-Inspektion
- Rockwool
- Rådet for Sikker Trafik
- SikkerhedsBranchen
- Sikkerhedsstyrelsen
- Slots- og Kulturstyrelsen
- Spejderne i Danmark
- Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
- Sundhedsdatastyrelsen
- Sønderjysk Frivillige Brandværnsforbund
- TEKNIQ Installatørernes Organisation
- TrygFonden
- Ulykkes Analyse Gruppen, Odense Universitetshospital

